

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2024. május 16.*

„Előzetes döntéshozatal – Polgári ügyekben folytatott igazságügyi együttműködés – 1215/2012/EU rendelet – Joghatóság és a határozatok végrehajtása a polgári és kereskedelmi ügyekben – Fizetési meghagyásos eljárás – A »lakóhely« fogalma – Valamely tagállam olyan állampolgára, akinek állandó lakcíme e tagállamban, aktuális lakcíme pedig egy másik tagállamban van – Ezen állandó lakcím módosításának vagy az arról való lemondásnak a lehetetlensége”

A C-222/23. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Sofijski rayonen sad (szófiai kerületi bíróság, Bulgária) a Bírósághoz 2023. április 7-én érkezett, 2023. április 7-i határozatával terjesztett elő

a „**Toplofikatsia Sofia**” EAD

által indított eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: C. Lycourgos tanácselnök, O. Spineanu-Matei (előadó), J.-C. Bonichot, S. Rodin és L. S. Rossi bírák,

főtanácsnok: J. Richard de la Tour,

hivatalvezető: A. Calot Escobar,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– az Európai Bizottság képviselőjében S. Noë és I. Zaloguin, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

* Az eljárás nyelve: bolgár.

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az EUMSZ 18. cikk első bekezdésének és az EUMSZ 21. cikknek, az Európai Unió Alapjogi Chartája (a továbbiakban: Charta) 47. cikke második bekezdésének, a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2012. L 351., 1. o.) 4. cikke (1) bekezdésének, 5. cikke (1) bekezdésének és 62. cikke (1) bekezdésének, valamint a tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről (iratkézbesítés) szóló, 2020. november 25-i (EU) 2020/1784 európai parlamenti és tanácsi rendelet (HL 2020. L 405., 40. o.; helyesbítések: HL 2023. L 188., 61. o.; HL L, 2023/90049, 2023.10.26.; HL L, 2024/90073, 2024.2.2.) 7. cikkének, továbbá 22. cikke (1) és (2) bekezdésének értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet a „Toplofikatsia Sofia” EAD hőenergia-szolgáltató által V. Z. A. adós ügyféllel szemben ez utóbbi Szófiában (Bulgária) található lakásához szolgáltatott fűtés értékének megfelelő pénzüsszeg megfizetése érdekében indított, fizetési meghagyás kibocsátása iránti eljárás keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

Az 1215/2012 rendelet

- 3 Az 1215/2012 rendelet (13) és (15) preambulumbekkezdése kimondja:
„(13) Azon eljárások, amelyekre e rendelet alkalmazandó, és a tagállamok területe között kapcsolatnak kell fennállnia. Ennek megfelelően általában közös joghatósági szabályokat kell alkalmazni, ha az alperes az említett tagállamok egyikében lakóhellyel rendelkezik.
[...]
(15) A joghatósági szabályoknak nagymértékben kiszámíthatóknak kell lenniük, és azt az elvet kell követniük, hogy a joghatóságot általában az alperes lakóhelye alapozza meg. A joghatóságnak ezen az alapon mindenkor megállapíthatónak kell lennie, kivéve egyes pontosan meghatározott eseteket, amelyekben a jogvita tárgya vagy a felek szerződéses szabadsága eltérő kapcsoló tényezőt kíván meg. A jogi személyek székhelyét a közös szabályok átláthatóságának fokozása és a joghatósági okok összeütközése elkerülése végett önállóan kell meghatározni.”
- 4 E rendelet 4. cikke szerint:
„(1) E rendelet rendelkezéseire is figyelemmel valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy, állampolgárságára való tekintet nélkül, az adott tagállam bíróságai előtt perelhető.
(2) Arra a személyre, aki nem állampolgára annak a tagállamnak, ahol lakóhellyel rendelkezik, a tagállam állampolgáraitra irányadó joghatósági szabályokat kell alkalmazni.”

5 Az említett rendelet 5. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállam bíróságai előtt kizárólag e fejezet 2–7. szakaszában megállapított rendelkezések alapján perelhető.”

6 Ugyanezen rendelet 7. cikkének 1. pontja kimondja:

„Valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező személy más tagállamban az alábbiak szerint perelhető:

1. a) ha az eljárás tárgya egy szerződés, akkor a vitatott kötelezettség teljesítésének helye szerinti bíróság előtt;
- b) e rendelkezés értelmében, eltérő megállapodás hiányában a vitatott kötelezettség teljesítésének helye:
  - ingó dolog értékesítése esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés alapján az adott dolgot leszállították, vagy le kellett volna szállítani,
  - szolgáltatás nyújtása esetén a tagállam területén az a hely, ahol a szerződés szerint a szolgáltatást nyújtották, vagy kellett volna nyújtani;
- c) amennyiben a b) pont nem alkalmazható, az a) pontot kell alkalmazni”.

7 Az 1215/2012 rendelet 62. cikke szerint:

„(1) Annak megállapítása során, hogy a fél rendelkezik-e lakóhellyel vagy székhellyel abban a tagállamban, amelynek bíróságát felhívták, a bíróság saját belső jogát alkalmazza.

(2) Amennyiben a fél nem rendelkezik lakóhellyel vagy székhellyel abban a tagállamban, amelynek bíróságát az ügy tárgyában felhívták, annak megállapítása során, hogy a fél más tagállamban rendelkezik-e lakóhellyel vagy székhellyel, a bíróság az említett másik tagállam jogát alkalmazza.”

A 2020/1784 rendelet

8 A 2020/1784 rendelet „Hatály” című 1. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Ezt a rendeletet polgári és kereskedelmi ügyekben kell alkalmazni a bírósági és bíróságon kívüli iratok határokon átnyúló kézbesítésére. [...]

(2) A 7. cikk kivételével e rendelet nem alkalmazandó, ha a kézbesítendő irat címzettjének címe ismeretlen.

[...]”

9 E rendeletnek „A címkereséshez történő segítségnyújtás” című 7. cikke szerint:

„(1) Ha nem ismert annak a személynek a címe, akinek a részére a bírósági vagy bíróságon kívüli iratot kézbesíteni kell egy másik tagállamban, ezen tagállam segítséget nyújt a cím megállapításához a következő módok legalább egyikén:

- a) gondoskodik olyan hatóságok kijelöléséről, amelyek részére az áttevő intézmények a címzett címének megállapítása iránti megkereséseiket címezhetik;
- b) lehetővé teszi más tagállamokban élő személyek számára, hogy közvetlenül a lakcímnnyilvántartásokhoz vagy más nyilvánosan elérhető adatbázisokhoz a címzett címére vonatkozó adatszolgáltatás iránti kérelmet nyújtsanak be, többek között elektronikus úton is, az európai igazságügyi portálon rendelkezésre álló formanyomtatvány útján; vagy
- c) az európai igazságügyi portálon keresztül részletes tájékoztatást nyújt arról, hogy hogyan lehet fel a kézbesítések címzettjeinek címe.

(2) Minden tagállam a[z Európai] Bizottság rendelkezésére bocsátja a következő információkat az európai igazságügyi portálon keresztül való elérhetővé tételük céljából:

- a) a tagállam által az (1) bekezdés alapján a saját területén biztosított segítségnyújtás módja;
- b) adott esetben az (1) bekezdés a) és b) pontjában említett hatóságok neve és elérhetőségi adatai;
- c) az, hogy az áttevő tagállam hatóságai saját kezdeményezés alapján terjesztenek-e elő címre vonatkozó adatszolgáltatás iránti megkeresést a lakcímnnyilvántartásokhoz vagy más adatbázisokhoz az olyan esetekben, amikor a kézbesítési kérelemben megadott cím nem helytálló.

A tagállamok értesítik a Bizottságot az első albekezdésben említett információkban bekövetkező későbbi változásokról.”

10 Az említett rendeletnek „A megjelenést elmulasztó alperes” című 22. cikke előírja:

„(1) Amennyiben e rendelet alapján eljárást megindító iratot vagy azzal egyenértékű iratot kézbesítés céljából egy másik tagállamba kellett továbbítani, és az alperes nem jelent meg, határozat addig nem hozható, amíg megállapítást nem nyer, hogy az iratot az ahhoz megfelelő időben kézbesítették vagy adták át, hogy az alperes védekezést terjeszthessen elő, valamint hogy:

- a) az iratot olyan módon kézbesítették, amelyet az áttevő tagállam joga a belső peres eljárásokban keletkezett iratoknak a saját területén tartózkodó személyek részére történő kézbesítésére előír; vagy
- b) az iratot ténylegesen átadták az alperes számára, vagy azt eljuttatták az alperes lakóhelyére az e rendelet által előírt valamely más módon.

(2) Minden tagállam közölheti a Bizottsággal azt, hogy a bíróság az (1) bekezdés ellenére akkor is hozhat határozatot, ha nem érkezett be igazolás az eljárást megindító irat vagy azzal egyenértékű irat kézbesítéséről vagy átadásáról, feltéve, hogy a következő feltételek mindegyike teljesül:

- a) az iratot az e rendeletben előírt módok egyikén továbbították;
- b) az irat továbbításának időpontja óta eltelt időtartamot – amely nem lehet rövidebb hat hónapnál – a bíróság az adott ügyben megfelelőnek tekinti;
- c) semmiféle igazolás nem érkezett, az annak az átvevő tagállam illetékes hatóságai vagy szervei útján való beszerzésére irányuló minden észszerű intézkedés ellenére sem.

Ezeket az információkat az európai igazságügyi portálon keresztül elérhetővé kell tenni.

(3) Az (1) és a (2) bekezdés ellenére, a bíróság igazoltan sürgős esetben bármely ideiglenes vagy biztosítási intézkedést elrendelhet.

(4) Amennyiben e rendeletnek megfelelően eljárást megindító iratot vagy azzal egyenértékű iratot kézbesítés céljából egy másik tagállamba kellett továbbítani, és határozatot hoztak olyan alperessel szemben, aki nem jelent meg, a bíróság mentesítheti az alperest a határozatnak a jogorvoslati határidő elmulasztásából eredő jogkövetkezményei alól, amennyiben mindkét alábbi feltétel teljesül:

- a) az alperes – önhibáján kívül – nem szerzett tudomást az iratról az ahhoz megfelelő időben, hogy védekezést terjeszthessen elő, vagy nem értesült a határozatról az ahhoz megfelelő időben, hogy jogorvoslattal élhessen vele szemben; és
- b) az alperesnek a kereset érdemi részére vonatkozó védekezése nem tűnik megalapozatlannak.

Az ilyen mentesítésre irányuló kérelem csak észszerű határidőn belül nyújtható be azt követően, hogy az alperes tudomást szerzett a határozatról.

Minden tagállam közölheti a Bizottsággal azt, hogy a mentesítés iránti kérelem nem elfogadható, ha azt az említett közleményben a tagállam által meghatározott határidő lejárta után nyújtják be. Ez a határidő azonban nem lehet rövidebb, mint a határozat keltétől számított egy év. Ezeket az információkat az európai igazságügyi portálon keresztül elérhetővé kell tenni.

(5) A (4) bekezdés nem alkalmazandó a személyállapot tárgyában hozott határozatokra.”

A bolgár jog

A ZGR

- 11 A Zakon za grazhdanskata registratsia (az anyakönyvi nyilvántartásról szóló törvény, a DV 1999. július 27-i 67. száma) alapügyben alkalmazandó változata (a továbbiakban: ZGR) 90. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A jelen törvény értelmében az anyakönyvi nyilvántartásba vételi kötelezettség alá tartozó valamennyi személy köteles írásban bejelenteni állandó és aktuális lakcímét [...]”

12 A ZGR 93. cikke a következőket írja elő:

„(1) Az állandó lakcím az adott személy által a néesség-nyilvántartásba való felvétele érdekében kiválasztott helységben található cím.

(2) Az állandó lakcím mindig a Bolgár Köztársaság területén található.

(3) Senkinek nem lehet egynél több állandó lakcíme.

(4) A külföldön élő bolgár állampolgárokat, akik nincsenek bejegyezve a néesség-nyilvántartásba, és nem tudnak megjelölni Bulgáriában állandó lakcímet, hivatalból bejegyzik Szófia város »Sredets« kerületének néesség-nyilvántartásába.

(5) Az állampolgárok állandó lakcíme az állami hatóságokkal és a helyi önkormányzatokkal való levelezés során használt cím.

(6) Az állampolgárok állandó lakcímét a törvény vagy más normatív jogi aktus által meghatározott esetekben jogok gyakorlására vagy szolgáltatások igénybevételére használják.

(7) Az állandó lakcím megegyezhet az aktuális lakcímmel.”

13 A ZGR 94. cikke szerint:

„(1) Az aktuális lakcím az a cím, amelyen az adott személy lakik.

(2) Senkinek nincs egynél több aktuális lakcíme.

(3) A külföldön lakóhellyel rendelkező bolgár állampolgárok aktuális lakcíme csak a lakóhelyük szerinti állam nevével szerepel a néesség-nyilvántartásban.”

14 A ZGR 96. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„Az érintett személy az aktuális lakcímét a 92. cikk (1) bekezdésében említett hatóságoknál tett lakcímbejelentő nyilatkozatban jelenti be. A külföldi lakóhellyel rendelkező bolgár állampolgár a 92. cikk (1) bekezdésében említett, az állandó lakcíme szerinti hatóságoknál jelenti be aktuális lakcímét, azaz azt az államot, amelyben lakik.”

A KMChP

15 A Kodeks na mezhdunarodnoto chastno pravo (nemzetközi magánjogi törvénykönyv, a DV 2005. május 17-i 42. száma) alapügyre alkalmazandó változatának (a továbbiakban: KMChP) 4. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A bolgár bíróságok és egyéb szervek joghatósága akkor áll fenn, ha:

1. az alperes szokásos tartózkodási helye, létesítő okirata szerinti székhelye vagy tényleges ügyvezetésének helye Bulgáriában van;

[...]”

16 A KMChP 48. cikkének (7) bekezdése szerint:

„E törvénykönyv alkalmazásában a természetes személy »szokásos tartózkodási helye« e személy életvitelének elsődleges helye, anélkül hogy ez a hely szükségképpen nyilvántartásba vételhez vagy tartózkodási, illetve letelepedési engedélyhez lenne kötve. Az említett hely meghatározásakor figyelembe kell venni különösen e személynek az ugyanezen helyhez fűződő tartós kapcsolataiból vagy az ilyen kapcsolatok létrehozására irányuló szándékából eredő személyes vagy szakmai jellegű körülményeit.”

A GPK

17 A Graždanski protsesualen kodeks (polgári perrendtartás, a DV 2007. július 20-i 59. száma) alapügyre alkalmazandó változata (a továbbiakban: GPK) a „Kézbesítési cím” című 38. cikkében a következőket írja elő:

„A kézbesítés az ügy aktájában megjelölt címre történik. Amennyiben a címzett a megadott címen nem található, a kézbesítés az aktuális lakcímére, ennek hiányában pedig az állandó lakcímére történik.”

18 A GPK-nak „A bírósági iratok címzettje” című 40. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) Az a fél, aki egy hónapnál hosszabb ideig külföldön tartózkodik, vagy ennyi időre külföldre utazik, a kézbesítés céljából köteles megjelölni a bíróság székhelyén egy személyt, azaz a bírósági iratok címzettjét, ha Bulgáriában nincs képviselője az eljárásban. Ugyanezen kötelezettség terheli a jogi képviselőt, a gondnokot és a megbízottat is.

(2) Amennyiben az (1) bekezdésben említett személyek nem jelölnék meg ilyen címzettet, valamennyi iratot az ügy aktájához kell csatolni, és azokat kézbesítettnek kell tekinteni. A bíróság az első irat kézbesítésekor tájékoztatja e személyeket ezekről a következményekről.”

19 A GPK „Tájékoztatási kötelezettség” című 41. cikke előírja:

„(1) Az a fél, aki több mint egy hónapja nem tartózkodik azon a lakcímen, amelyet az ügyben megadott, vagy amelyre a kézbesítést részére teljesítették, köteles tájékoztatni a bíróságot az új lakcíméről. Ugyanezen kötelezettség terheli a jogi képviselőt, a gondnokot és a megbízottat is.

(2) Az (1) bekezdésben említett kötelezettség be nem tartása esetén minden kézbesítendő iratot az ügy aktájához kell csatolni, és azokat kézbesítettnek kell tekinteni. A bíróság az első kézbesítés alkalmával tájékoztatja a felet ezekről a következményekről.”

20 A GPK-nak a „Kézbesítés az országban lakóhellyel rendelkező külföldiek részére” című 53. cikke értelmében:

„Az országban lakóhellyel rendelkező külföldiek részére történő kézbesítés az illetékes közigazgatási hatóságoknál megadott címre történik.”

21 A GPK „Cselekvésre felszólító meghagyás kibocsátása iránti kérelem” című 410. cikke a következőképpen rendelkezik:

„(1) A kérelmező meghagyás kibocsátását kérheti:

1. pénztartozásra vagy készpénzhelyettesítő eszközökre vonatkozó követelés esetén, ha a kérelem elbírálása a Rayonen sad (kerületi bíróság) hatáskörébe tartozik;

[...]”

22 A GPK „Cselekvésre felszólító meghagyás kibocsátása” című 411. cikke értelmében:

„(1) A kérelmet az adós állandó lakóhelye vagy székhelye szerint illetékes Rayonen sadhoz (kerületi bíróság) kell benyújtani; e bíróság három napon belül hivatalból megvizsgálja az illetékességét. A fogyasztóval szembeni kérelmet az aktuális lakcíme, az aktuális lakcíme hiányában pedig az állandó lakcíme szerinti bírósághoz kell benyújtani. Ha a bíróság úgy ítéli meg, hogy az ügy elbírálására nem illetékes, haladéktalanul továbbítja azt az illetékes bírósághoz.

(2) A bíróság az eljárási szempontokat érintő tárgyaláson megvizsgálja a kérelmet, és az (1) bekezdésben előírt határidőn belül cselekvésre felszólító meghagyást bocsát ki, kivéve, ha:

[...]

4. az adós nem rendelkezik állandó lakcímmel vagy székhellyel a Bolgár Köztársaság területén;

5. az adós szokásos tartózkodási helye vagy tevékenységének helye nem a Bolgár Köztársaság területén található.

(3) Ha a bíróság helyt ad a kérelemnek, cselekvésre felszólító meghagyást bocsát ki, amelynek másolatát kézbesítik az adósnak.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

23 A Toplofikatsia Sofia a bolgár jog szerinti, hőenergia-elosztással foglalkozó társaság. 2023. március 6-án V. Z. A. bolgár állampolgárral szemben fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelmet nyújtott be a Sofiyski rayonen sadhoz (szófiái kerületi bíróság, Bulgária), azaz a kérdést előterjesztő bírósághoz.

24 E társaság 700,61 bolgár leva (BGN) (hozzávetőleg 358 euró) összeget kitevő pénzüsszeg megfizetését követeli az érintettől azzal az indokkal, hogy az utóbbi, aki egy társasházban található lakás tulajdonosa Szófiában, nem fizette meg e lakás 2020. szeptember 15-től 2023. február 22-ig terjedő időszakra vonatkozó hőenergia-fogyasztásának megfelelő számlát.

25 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy V. Z. A. még nem vesz részt félként az alapeljárásban, és csak a kért fizetési meghagyás kibocsátását követően válik féllé, feltéve hogy e bíróság illetékességgel rendelkezik e kérelem elbírálására.

- 26 Az említett bíróság rámutat arra, hogy az alapeljárás során a bolgár jog alapján őt terhelő kötelezettségeknek megfelelően hivatalból végzett keresések eredményeképpen megállapítható, hogy V. Z. A. 2000 óta szerepel a nemzeti népesség-nyilvántartásban úgy, hogy állandó lakcíme Szófiában van. 2010. március 6-án azonban V. Z. A. bejelentette, hogy aktuális lakcíme egy, a Bolgár Köztársaságtól eltérő tagállamban van. E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy a bolgár jog nem teszi lehetővé a teljes külföldi aktuális lakcím bejelentését.
- 27 A kérdést előterjesztő bíróság hivatkozik továbbá a Varhoven kasatsionen sad (legfelsőbb semmítőszék, Bulgária) által 2014. június 18-án hozott, kötelező erejű értelmező határozatra (a továbbiakban: 2014. június 18-i határozat), amely a meghagyás kibocsátása megtagadásának a GPK 411. cikke (2) bekezdésének 4. és 5. pontja szerinti eseteire vonatkozik.
- 28 A 2014. június 18-i határozat szerint, ami a GPK 411. cikke szerinti meghagyás kibocsátása iránti kérelmet illeti, a Bolgár Köztársaság területén található állandó lakcím vagy szokásos tartózkodási hely meglétét a már kibocsátott meghagyás kézbesítésének időpontjában kell ellenőrizni, annak ellenére, hogy e cikk (2) bekezdése 4. és 5. pontjának megfelelően az e területen található állandó lakcím vagy szokásos tartózkodási hely hiányában az ilyen meghagyás kibocsátását meg kellene tagadni.
- 29 A 2014. június 18-i határozat szerint, amennyiben megállapítják, hogy valamely bíróság fizetési meghagyást bocsátott ki olyan adóssal szemben, aki nem rendelkezik állandó lakcímmel a Bolgár Köztársaság területén, e bíróság e meghagyást hivatalból hatályon kívül helyezi. Ezzel szemben, amennyiben megállapítást nyer, hogy ezen adós nem rendelkezik szokásos tartózkodási hellyel a Bolgár Köztársaság területén, a kibocsátott fizetési meghagyást nem helyezheti hatályon kívül az azt kibocsátó bíróság. Ez utóbbi esetben e meghagyás kézbesítésekor e bíróságnak meg kell vizsgálnia, hogy az említett adósnak van-e Bulgáriában állandó lakcíme, és ha igen, az említett meghagyást szabályosan kézbesítettnek kell tekinteni, akár az adóssal egy háztartásban élő személlyel való közlés, akár értesítés kifüggesztése útján. Következésképpen a GPK 411. cikke (2) bekezdése 5. pontjának alkalmazására csak fellebbezés útján lehet hivatkozni.
- 30 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat arra, hogy a 2014. június 18-i határozatot azelőtt hozták meg, hogy a GPK 411. cikkének (1) bekezdését módosították volna abban az értelemben, hogy az eljáró bíróság ezentúl köteles hivatalból vizsgálni többek között az adós állandó lakcíme alapján az illetékességét.
- 31 E bíróság szerint a GPK 411. cikkéből – amint azt a Varhoven kasatsionen sad (legfelsőbb semmítőszék) értelmezi – az következik, hogy a fizetési meghagyást minden esetben kibocsátják egy olyan bolgár állampolgárságú adóssal szemben, akinek állandó lakcíme továbbra is Bulgáriában van bejegyezve, még akkor is, ha ezen adós rendelkezik a népesség-nyilvántartásban szintén szereplő külföldi lakcímmel. Márpedig az ilyen értelmezés sértheti az 1215/2012 rendelet 5. cikkének (1) bekezdésében foglalt szabályt, miszerint a valamely tagállamban lakóhellyel rendelkező adós főszabály szerint kizárólag e tagállam bíróságai előtt perelhető.
- 32 A kérdést előterjesztő bíróság arra is rámutat, hogy a ZGR 93. cikke szerint a bolgár állampolgárok állandó lakcíme Bulgária területén marad, és egy másik tagállamba költözés esetén nem változtatható meg. Ez akadályozza a bolgár állampolgárok szabad mozgáshoz és a tartózkodási hely megválasztásához való, az EUMSZ 21. cikkben biztosított jogának gyakorlását.

- 33 Ráadásul a szabad mozgáshoz való jogukat gyakorló bolgár állampolgárok potenciálisan állampolgárságon alapuló fordított hátrányos megkülönböztetésben részesülnek, ami sérti az EUMSZ 18. cikket. A GPK 53. cikke szerint ugyanis az Európai Unió más tagállamainak Bulgáriában állandó lakóhellyel rendelkező állampolgárai a bevándorlási hatóságoknak bejelentett címre kapják meg a kézbesített iratokat. Amennyiben e személyek már nem rendelkeznek lakóhellyel Bulgária területén, a bolgár bíróságok a lakóhelyre vonatkozó joghatósági kritérium alapján velük szemben már nem rendelkeznek joghatósággal. Ezzel szemben a bolgár állampolgárok nem kérhetik a nyilvántartásba vett állandó lakcímük törlését, és továbbra is olyan címmel kell rendelkezniük, aki kész arra, hogy a kézbesített iratokat átveszi a nevükben Bulgáriában.
- 34 Egyébiránt a kérdést előterjesztő bíróság szerint a ZGR 93. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett 94. cikkének (3) bekezdéséből az következik, hogy egy bolgár állampolgár nem vetethet nyilvántartásba Bulgárián kívüli pontos lakcímet, mivel a közigazgatási szerv által e tárgyban bejegyzett egyetlen információ azon államra vonatkozik, ahová ezen állampolgár elköltözött. Ez az oka annak, hogy a KMChP 4. cikke joghatósági kritériumként határozza meg az alperes szokásos tartózkodási helyét azon nemzetközi magánjogi jogviszonyokban, amelyekre az uniós jog nem alkalmazandó.
- 35 Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság mindenekelőtt arra keresi a választ, hogy az 1215/2012 rendelet 5. cikkének (1) bekezdésével ellentétes-e az, hogy a fizetési meghagyás iránti kérelem tárgyában eljáró bíróság joghatóságát a „lakóhelynek” az alapügyben releváns nemzeti szabályozásokból következő fogalmára figyelemmel állapítják meg. E bíróság kifejti, hogy még ha nem is zárható ki, hogy joghatóságát alapíthatja az 1215/2012 rendelet 7. cikke 1. pontja b) alpontjának második franciabekezdésére, mivel az a szerződés, amelyből az érvényesített követelés ered, egy Szófiában fekvő ingatlan hőenergia-ellátásával kapcsolatos, a lakóhely meghatározásának kérdése továbbra is releváns.
- 36 A kérdést előterjesztő bíróság ezt követően arra keresi a választ, hogy összeegyeztethető-e az EUMSZ 18. cikkel a bírósággal szemben a 2014. június 18-i határozattal elrendelt azon tilalom, hogy az adós aktuális lakcímére támaszkodjon annak megállapítása érdekében, hogy ez utóbbi szokásos tartózkodási helye nem a Bolgár Köztársaság területén található, mivel e tilalom fordított hátrányos megkülönböztetést valósít meg.
- 37 A kérdést előterjesztő bíróság, mivel a nemzeti jog nem teszi lehetővé számára az adós Bulgárián kívüli lakcímének megállapítását, végül arra keresi a választ, hogy e tekintetben támaszkodhat-e a 2020/1784 rendelet 7. cikkében biztosított azon lehetőségre, hogy igénybe vegye az érintett tagállam segítségét.
- 38 E körülmények között a Sofiyski rayoneni sad (szófiai kerületi bíróság) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:
- „1) Úgy kell-e értelmezni [az 1215/2012] rendelet 62. cikkének az EUMSZ 18. cikk első bekezdésével és az EUMSZ 21. cikkel összefüggésben értelmezett (1) bekezdését, hogy azzal ellentétes, hogy a természetes személy »lakóhelyének« fogalmát olyan nemzeti jogszabályi rendelkezésekből vezetik le, amelyek szerint a felhívott bíróság állama állampolgárainak állandó lakcíme mindig ebben az államban van, és nem helyezhető át az Európai Unión belül másik helyre?

- 2) Úgy kell-e értelmezni az [1215/2012] rendelet 5. cikkének az EUMSZ 18. cikk első bekezdésével és az EUMSZ 21. cikkel összefüggésben értelmezett (1) bekezdését, hogy az lehetővé teszi az olyan nemzeti jogszabályi rendelkezéseket és nemzeti ítélkezési gyakorlatot, amelyek szerint valamely állam bírósága nem tagadhatja meg fizetési meghagyás olyan adóssal szembeni kibocsátását, aki ezen állam állampolgára, és akinek esetében megalapozottan vélelmezhető, hogy a bíróság nem rendelkezik joghatósággal, mert az adós valószínűleg másik uniós államban rendelkezik lakóhellyel, ami abból az adós által a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező hatósághoz intézett nyilatkozatból tűnik ki, amely szerint az említett másik uniós államban bejelentett lakcímmel rendelkezik? Jelentőséggel bír-e ilyen esetben, hogy mikor tették meg ezt a nyilatkozatot?
- 3) Amennyiben a felhívott bíróság joghatósága az [1215/2012] rendelet 5. cikkének (1) bekezdésétől eltérő rendelkezésből ered, úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 18. cikknek [a Charta] 47. cikkének második bekezdésével összefüggésben értelmezett első bekezdését, hogy azzal ellentétesek az olyan nemzeti jogszabályi rendelkezések és nemzeti ítélkezési gyakorlat, amelyek szerint bár fizetési meghagyás csak a felhívott bíróság államában szokásos tartózkodási hellyel rendelkező természetes személlyel szemben bocsátható ki, annak megállapítására, hogy az adós, ha ezen állam állampolgára, másik államban létesített tartózkodási helyet, nem kerülhet sor kizárólag az alapján, hogy az adós az Európai Unió valamely másik államában lévő bejelentett lakcímet («aktuális» lakcímet) jelentett be az előbbi államnak, ha az adós nem tudja bizonyítani, hogy teljes mértékben az utóbbi államba költözött, és nem rendelkezik lakcímmel a felhívott bíróság államának területén? Jelentőséggel bír-e ebben az esetben, hogy mikor tették meg az aktuális lakcímre vonatkozó nyilatkozatot?
- 4) Ha az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés első alkérdésére azt a választ kell adni, hogy kibocsátható fizetési meghagyás, akkor az [1215/2012] rendelet 4. cikkének – a [2020/1784 rendelet] 22. cikke (1) és (2) bekezdésének [a 2012. december 19-i Alder ítéletben (C-325/11, EU:C:2012:824)] elvégzett értelmezésével és az uniós jognak a nemzeti eljárási autonómia gyakorlása során történő tényleges alkalmazásának elvével összefüggésben értelmezett – (1) bekezdése alapján lehetőség van-e arra, hogy egy olyan állam nemzeti bírósága, amelyben az állampolgárok nem szüntethetik meg az ezen állam területén lévő bejelentett lakcímet, és nem helyezhetik át azt valamely másik államba, abban az esetben, ha az említett bíróság az adós részvétele nélkül folyamatban lévő eljárásban foglalkozik egy fizetési meghagyás kibocsátása iránti kérelemmel, az adós tényleges szokásos tartózkodási helyének a végleges határozat adott ügyben történő meghozatalát megelőző megállapítása érdekében [a 2020/1784] rendelet 7. cikke alapján tájékoztatást kérjen az adós bejelentett lakcíme szerinti állam hatóságaitól az adós ezen állambeli lakcíméről és az ezen állambeli nyilvántartásba vétel időpontjáról?”

Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságáról

- 39 Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében az EUMSZ 267. cikkel bevezetett eljárás a Bíróság és a nemzeti bíróságok közötti együttműködés eszköze, amelynek révén a Bíróság megadja számukra az uniós jog értelmezéséhez azokat a támpontokat, amelyek az általuk eldöntendő jogvita megoldásához szükségesek, továbbá az előzetes döntéshozatalra utalás indoka nem az általános vagy hipotetikus kérdésekről való véleménynyilvánítás, hanem az adott jogvita tényleges

- megoldásának szükségessége (2024. január 9-i G. és társai [A rendes bíróságok bíráinak kinevezése Lengyelországban] ítélet, C-181/21 és C-269/21, EU:C:2024:1, 62. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 40 Amint az magából az EUMSZ 267. cikk szövegéből kitűnik, a kért előzetes döntésnek „szükség[esnek]” kell lennie a kérdést előterjesztő bíróság által az előtte folyamatban lévő ügyben kialakítandó „ítélete meghozatalához” (2024. január 9-i G. és társai [A rendes bíróságok bíráinak kinevezése Lengyelországban] ítélet, C-181/21 és C-269/21, EU:C:2024:1, 63. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 41 A Bíróság így emlékeztetett arra, hogy az EUMSZ 267. cikk szövegéből és rendszeréből is kitűnik, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás egyik előfeltétele a nemzeti bíróság előtt ténylegesen folyamatban lévő jogvita, amelynek keretében a nemzeti bíróságnak az előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletet tekintetbe vevő határozatot kell hoznia (2024. január 9-i G. és társai [A rendes bíróságok bíráinak kinevezése Lengyelországban] ítélet, C-181/21 és C-269/21, EU:C:2024:1, 64. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 42 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróság a GPK 411. cikke (1) bekezdésének megfelelően hivatalból köteles vizsgálni a fizetési meghagyás kibocsátására vonatkozó illetékességét. E célból az említett bíróság négy kérdést terjesztett a Bíróság elé előzetes döntéshozatalra, amelyek az 1215/2012 és a 2020/1784 rendelet értelmezésére, valamint az EUMSZ 18. cikk első bekezdésének, az EUMSZ 21. cikknek és a Charta 47. cikke második bekezdésének értelmezésére vonatkoznak.
- 43 Ami először is a Charta 47. cikke második bekezdésének kért értelmezését illeti, az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből egyáltalán nem tűnik ki, hogy ez az értelmezés a kérdést előterjesztő bíróság által meghozandó határozat szempontjából objektíve szükséges (lásd ebben az értelemben: 2024. január 9-i G. és társai [A rendes bíróságok bíráinak kinevezése Lengyelországban] ítélet, C-181/21 és C-269/21, EU:C:2024:1, 65. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). A kérdést előterjesztő bíróság ugyanis nem jelöli meg azt a kapcsolatot, amely szerinte e rendelkezés és az alapügyben szóban forgó jogvita között fennáll, sem pedig azokat az okokat, amelyek miatt véleménye szerint e jogvita megoldásához az említett rendelkezés értelmezésére lenne szükség.
- 44 Másodsor, ami a 2020/1784 rendelet 22. cikkének kért értelmezését illeti, meg kell jegyezni, hogy e cikk – amint az a címéből kitűnik – a nemzeti bíróság kötelezettségeit szabályozza abban az esetben, ha az alperes nem jelenik meg. Az említett cikk akkor alkalmazandó, ha az eljárást megindító iratot vagy azzal egyenértékű iratot kézbesítés céljából már továbbították egy másik tagállamba, és olyan kontradiktórius eljárásra vonatkozik, amely későbbi, mint az alapügy tárgyát képező eljárás, amelyben az adós még nem vesz részt félként. A 2020/1784 rendelet 22. cikke tehát olyan előfeltevésből indul ki, amely a jelen ügyben csak hipotetikus jellegű, nevezetesen abból, hogy az alperes nem jelenik meg.
- 45 Ebből következik, hogy az előzetes döntéshozatal iránti kérelem annyiban, amennyiben az a Charta 47. cikke második bekezdésének, valamint a 2020/1784 rendelet 22. cikke (1) és (2) bekezdésének értelmezésére vonatkozik, semmilyen összefüggésben nincs az alapjogvita tényállásával vagy tárgyával, következésképpen elfogadhatatlan.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első–harmadik kérdéstről

Előzetes észrevételek

- 46 Ami először is az 1215/2012 rendelet releváns rendelkezéseinek értelmezését illeti, előjáróban felmerül a kérdés, hogy az alapjogvita e rendelet hatálya alá tartozik-e, mivel az említett rendelet alkalmazásához külföldi vonatkozás megléte szükséges. Márpedig a jelen ügyben, még ha az érintett adós még nem is vesz részt félként az alapeljárásban, a fizetési meghagyás iránti kérelmet ezen adóssal szemben nyújtották be, akinek a lakóhelye egy másik tagállamban található, ami e rendelet alkalmazásához elegendő külföldi vonatkozásnak minősül.
- 47 Másodszor, az EUMSZ 18. cikk értelmezését illetően emlékeztetni kell arra, hogy e cikk csak az uniós jog által szabályozott azon esetekben alkalmazható önállóan, amelyekre nem léteznek hátrányos megkülönböztetést tiltó különös szabályok (lásd ebben az értelemben: 2011. február 10-i Missionswerk Werner Heukelbach ítélet, C-25/10, EU:C:2011:65, 18. pont; 2023. szeptember 28-i Ryanair kontra Bizottság ítélet, C-321/21 P, EU:C:2023:713, 98. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 48 Márpedig a jelen ügyben, ami azt a problematikát illeti, amelyet lényegében az előterjesztett kérdések vetnek fel, vagyis azt, hogy a lakóhely meghatározásának módja eltér attól függően, hogy bolgár állampolgárokról vagy Bulgáriában lakóhellyel rendelkező külföldi állampolgárokról van-e szó, az 1215/2012 rendelet 4. cikkének (2) bekezdése előírja a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, mivel e rendelkezés az e rendelet által bevezetett joghatósági szabályok alkalmazása tekintetében megtilt minden, állampolgárságon alapuló eltérő bánásmódot. Ennélfogva az EUMSZ 18. cikket nem indokolt önállóan alkalmazni, következésképpen nem indokolt e cikk külön értelmezése sem.
- 49 Harmadszor emlékeztetni kell arra, hogy mivel az 1215/2012 rendelet hatályon kívül helyezte a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2000. december 22-i 44/2001/EK tanácsi rendeletet (HL 2001. L 12., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 19. fejezet, 4. kötet, 42. o., helyesbítések: HL 2006. L 242., 6. o.; HL 2011. L 124., 47. o.), és annak helyébe lépett, amely utóbbi rendelet a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i egyezmény (HL 1972. L 299, 32. o.) helyébe lépett – amely egyezményt az új tagállamok ezen egyezményhez való csatlakozásáról szóló későbbi egyezmények módosították –, a Bíróság által ez utóbbi két jogi aktus rendelkezéseit illetően adott értelmezés az 1215/2012 rendelet értelmezése vonatkozásában is érvényes, amennyiben e rendelkezések ez utóbbi rendelet rendelkezéseivel „egyenértékűeknek” tekinthetők (2020. július 9-i Verein für Konsumenteninformation ítélet, C-343/19, EU:C:2020:534, 22. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

Az első kérdésről

- 50 Első kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az 1215/2012 rendelet 62. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely értelmében úgy kell tekinteni, hogy valamely tagállam más tagállamban lakóhellyel rendelkező állampolgárai azon a lakcímen rendelkeznek lakóhellyel, amely az előbbi tagállamban véglegesen bejegyzett marad.
- 51 E tekintetben először is meg kell jegyezni, hogy a „lakóhely” fogalma az 1215/2012 rendelet rendszerében alapvető fontosságú, mivel ez minősül azon általános kapcsoló elvnek, amely e rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megfelelően lehetővé teszi a joghatóság megállapítását, amely rendelkezés az alperes lakóhelyére utal, függetlenül annak állampolgárságától (lásd ebben az értelemben: 2013. december 19-i Corman-Collins ítélet, C-9/12, EU:C:2013:860, 22. és 23. pont).
- 52 Amint az a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i egyezményről P. Jenard által készített jelentésből (HL 1979. C 59., 1. o.) kitűnik, amely szerzőnek a lakóhelyre vonatkozó kritérium kiválasztásának indokolására vonatkozó megjegyzései az 1215/2012 rendelet értelmezése vonatkozásában is érvényesek, az uniós jogalkotó azon döntését, hogy az állampolgársági kritériummal szemben e kritériumot részesíti előnyben, a joghatósági szabályok egységes alkalmazása megkönnyítésének szükségessége motiválta annak elkerülése érdekében, hogy különböző joghatósági szabályokat alkalmazzanak attól függően, hogy a jogvita valamely szerződő állam állampolgárai, valamely szerződő állam állampolgára és egy külföldi állampolgár, vagy pedig két külföldi állampolgár között áll-e fenn.
- 53 A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról és a határozatok végrehajtásáról szóló, 1968. szeptember 27-i egyezményhez és a 44/2001 rendelethez hasonlóan az 1215/2012 rendelet sem határozza meg a „lakóhely” fogalmát. Így ez utóbbi rendelet 62. cikkének (1) bekezdése azon tagállam belső jogára utal, amelynek a bíróságához fordultak, annak meghatározása érdekében, hogy a fél e tagállam területén rendelkezik-e lakóhellyel vagy székhellyel. Az említett rendelet 62. cikkének (2) bekezdése értelmében, ha a fél nem rendelkezik lakóhellyel vagy székhellyel abban a tagállamban, amelynek a bíróságához fordultak, annak megállapítása során, hogy a fél más tagállamban rendelkezik-e lakóhellyel vagy székhellyel, a bíróság e másik tagállam jogát alkalmazza.
- 54 Ezért főszabály szerint a tagállamok rendelkeznek hatáskörrel a természetes személyek lakóhelyének a saját joguk alapján történő meghatározására.
- 55 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint azonban a nemzeti szabályok alkalmazása nem sértheti valamely uniós jogi aktus hatékony érvényesülését. Ugyanis, amint azt a Bíróság a 44/2001 rendeletet illetően lényegében kimondta, amely ítélkezési gyakorlat átültethető az 1215/2012 rendelet értelmezésére, valamely tagállam eljárási szabályainak alkalmazása nem sértheti az ez utóbbi rendeletben előírt rendszer hatékony érvényesülését azáltal, hogy a rendeletben lefektetett elveket megghiúsítja (lásd ebben az értelemben: 2009. április 28-i Apostolides ítélet, C-420/07, EU:C:2009:271, 69. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 56 Márpedig, amint az a jelen ítélet 51. pontjából kitűnik, az 1215/2012 rendelettel létrehozott rendszer az uniós jogalkotó azon döntésén alapul, hogy az egységes joghatósági szabályokat nem az alperes állampolgárságára, hanem az alperes lakóhelyére vonatkozó kritériumra alapozza.

Következésképpen, amint arra a Bizottság is hivatkozik írásbeli észrevételeiben, valamely tagállam nem módosíthatja ezt az alapvető választást olyan nemzeti szabályok alkalmazásával, amelyek szerint állampolgárainak a területén lakóhellyel kell rendelkezniük.

- 57 A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy a bolgár jog az állampolgárait illetően különbséget tesz azok állandó lakcíme és aktuális lakcíme között.
- 58 Minden bolgár állampolgár rendelkezik a Bolgár Köztársaság területén egy állandó lakcímmel, amely megfelel a népesség-nyilvántartásba bejegyzett lakcímnek, és amely mindig e területen marad. A külföldön lakóhellyel rendelkező és Bulgáriában állandó lakcímet igazolni nem tudó bolgár állampolgárokat hivatalból felveszik Szófia város „Sredets” kerületének népesség-nyilvántartásába. Ezzel szemben az aktuális lakcím annak a lakcímnek felel meg, ahol az érintett személy lakik. A külföldön letelepedett bolgár állampolgárok esetében e lakcímet illetően a népesség-nyilvántartásban csupán annak az államnak a nevét tüntetik fel, amelyben azok élnek, anélkül hogy – a kérdést előterjesztő bíróság szerint – az ilyen állampolgároknak bármilyen lehetőségük lenne arra, hogy egy Bulgárián kívüli pontos lakcímet vetessenek nyilvántartásba. Amint azt e bíróság kifejti, a bolgár állampolgárok ennél fogva kötelesek Bulgáriában állandó lakcímmel rendelkezni, függetlenül attól a helytől, ahol ezen állampolgárok ténylegesen laknak.
- 59 A kérdést előterjesztő bíróság által elvégzendő vizsgálatokra is figyelemmel, az e bíróság által ismertetett bolgár szabályozás a bolgár állampolgárok lakóhelyét a mindig Bulgáriában lévő állandó lakcímükkel azonosítja, függetlenül attól, hogy Bulgáriában vagy külföldön rendelkeznek-e lakóhellyel, és nem teszi lehetővé ezen állampolgárok számára a valamely más tagállamban lévő teljes lakcím nyilvántartásba vételét, még akkor sem, ha állandó jelleggel ott laknak, és így ez utóbbi tagállamnak az 1215/2012 rendelet 62. cikke (2) bekezdésének megfelelően alkalmazandó jogszabályai értelmében úgy tekinthető, hogy ezen állampolgárok ez utóbbi tagállam területén rendelkeznek lakóhellyel.
- 60 Azt is le kell szögezni, hogy kizárólag a kérdést előterjesztő bíróság feladata annak meghatározása, hogy a „lakóhely” fogalma a nemzeti jogban milyen terjedelemmel bír. Mindazonáltal, amennyiben valamely nemzeti szabályozás e fogalmat automatikusan az érintett tagállam valamennyi állampolgára esetében örökre bejegyzett, kötelező és esetlegesen fiktív lakcímhez kapcsolja, az ilyen szabályozás sérti az 1215/2012 rendelet hatékony érvényesülését, mivel az e rendelet által bevezetett joghatósági szabályok alapjául szolgáló lakóhely kritériumát az állampolgárság kritériumával helyettesíti.
- 61 E körülmények között nem kell megvizsgálni azt a kérdést, hogy az előző pontban leírthoz hasonló nemzeti szabályozás az EUMSZ 21. cikkel is ellentétes-e.
- 62 A fentiek összességére tekintettel az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1215/2012 rendelet 62. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely értelmében úgy kell tekinteni, hogy valamely tagállam más tagállamban lakóhellyel rendelkező állampolgárai azon a lakcímen rendelkeznek lakóhellyel, amely az előbbi tagállamban véglegesen bejegyzett marad.

A második és a harmadik kérdésről

- 63 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a nemzeti bíróságok és a Bíróság között az EUMSZ 267. cikkel bevezetett együttműködési eljárás keretében a Bíróság feladata, hogy a nemzeti bíróságnak az előtte folyamatban lévő ügy eldöntéséhez hasznos választ adjon. Erre

tekintettel a Bíróságnak adott esetben át kell fogalmaznia az elé terjesztett kérdéseket (2024. január 30-i Direktor na Glavna direktsia „Natsionalna politsia” pri MVR – Sofia ítélet, C-118/22, EU:C:2024:97, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 64 A jelen ügyben az együttesen vizsgálandó második és harmadik kérdés abból ered, hogy – amint az az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből kitűnik – a kérdést előterjesztő bíróság azt állítja, hogy a GPK 411. cikkének megfelelően, amint azt a 2014. június 18-i határozat értelmezi, fizetési meghagyást kell kibocsátania egy bolgár állampolgárságú, Bulgáriában állandó lakcímmel rendelkező adóssal szemben, noha alapos okkal feltételezhető, hogy ezen adós az e fizetési meghagyás iránti kérelem benyújtásának időpontjában egy másik tagállam területén rendelkezett lakóhellyel, és következésképpen e bíróság az 1215/2012 rendelet 4. cikke (1) bekezdésének megfelelően nem rendelkezne joghatósággal az ilyen kérelem elbírálására.
- 65 A kérdést előterjesztő bíróság szerint nem zárható ki, hogy joghatóságát alapíthatja egy másik rendelkezésre, nevezetesen az e rendelet II. fejezetének 2. szakaszában szereplő 7. cikk 1. pontja b) alpontjának második franciabekezdésére. Mindazonáltal felmerül benne a kérdés, hogy az említett rendelet 5. cikkének (1) bekezdésével ellentétes-e az, hogy fizetési meghagyást kell kibocsátania olyan adóssal szemben, akinek aktuális lakcíme egy másik tagállamban található. Ebben az összefüggésben a kérdést előterjesztő bíróság arra is keresi a választ, hogy van-e jelentősége annak az időpontnak, amikor az érintett adós az aktuális lakcímét nyilvántartásba vetette.
- 66 Következésképpen meg kell állapítani, hogy második és harmadik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy az 1215/2012 rendelet 4. cikkének (1) bekezdését és 5. cikkének (1) bekezdését úgy kell-e értelmezni, hogy azokkal ellentétes az, ha a nemzeti ítélkezési gyakorlat által értelmezett nemzeti szabályozás valamely tagállam bíróságának illetékességet biztosít arra, hogy fizetési meghagyást bocsásson ki olyan adóssal szemben, akiről alapos okkal feltételezhető, hogy egy másik tagállam területén rendelkezik lakóhellyel.
- 67 Amint arra a jelen ítélet 51. pontja emlékeztetett, az 1215/2012 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése meghatározza az e rendelet alapjául szolgáló általános joghatósági szabályt, amely az alperes lakóhelye, függetlenül annak állampolgárságától.
- 68 Az 1215/2012 rendelet 5. cikkének (1) bekezdése szerint a valamely tagállam területén lakóhellyel rendelkező személy más tagállam bíróságai előtt kizárólag az e rendelet II. fejezete 2–7. szakaszában megállapított rendelkezések alapján perelhető. E szakaszok különös joghatósági szabályokat, a biztosítási szerződésekre, fogyasztói szerződésekre, egyedi munkaszerződésekre vonatkozó joghatósági szabályokat, valamint kizárólagos joghatósági szabályokat és a joghatóságról való megállapodásra vonatkozó szabályokat tartalmaznak.
- 69 Az említett szakaszokból következik, hogy kizárólag az állapítható meg, hogy valamely tagállam bírósága az e szakaszok hatálya alá tartozó helyzetekben joghatósággal rendelkezik egy másik tagállam területén lakóhellyel rendelkező alperes ellen indított ügyben.
- 70 A jelen ügyben a kérdést előterjesztő bíróságnak jogosultnak kell lennie arra, hogy fizetési meghagyást bocsásson ki olyan adóssal szemben, akivel kapcsolatban alapos okkal feltételezhető, hogy a fizetési meghagyás iránti kérelem benyújtásának időpontjában a Bolgár Köztársaságtól eltérő valamely tagállamban lakóhellyel rendelkezett, ha e bíróság az ilyen kérelem elbírálására vonatkozó joghatóságát az 1215/2012 rendelet 2–7. szakaszában foglalt joghatósági szabályok valamelyike alapján meg tudja állapítani.

- 71 A joghatóság meghatározása céljából tehát azokat a körülményeket kell figyelembe venni, amelyek az érintett fizetési meghagyás iránti kérelem benyújtásának időpontjában fennálltak.
- 72 A fentiek összességére tekintettel a második és a harmadik kérdésre azt a választ kell adni, hogy az 1215/2012 rendelet 4. cikkének (1) bekezdését és 5. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azokkal ellentétes az, ha a nemzeti ítélkezési gyakorlat által értelmezett nemzeti szabályozás valamely tagállam bíróságának illetékességet biztosít arra, hogy fizetési meghagyást bocsásson ki – az e rendelet II. fejezetének 2–7. szakaszában említett helyzetektől eltérő helyzetekben – olyan adóssal szemben, akiről alapos okkal feltételezhető, hogy a fizetési meghagyás iránti kérelem benyújtásának időpontjában egy másik tagállam területén rendelkező lakóhellyel.

A negyedik kérdéstről

- 73 Negyedik kérdésével az előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2020/1784 rendelet 7. cikkét úgy kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az, ha valamely tagállam olyan adóssal szemben fizetési meghagyás kibocsátására illetékességgel rendelkező bírósága, akiről alapos okkal feltételezhető, hogy valamely másik tagállam területén rendelkezik lakóhellyel, ezen adós lakcímének e fizetési meghagyás kézbesítése céljából történő megállapítása érdekében az illetékes hatóságokhoz fordul, és felhasználja az e másik tagállam által rendelkezésre bocsátott eszközöket.
- 74 Előjáróban meg kell jegyezni, hogy ha a kérdést előterjesztő bíróság arra a következtetésre jut, hogy az 1215/2012 rendelet II. fejezetének 2–7. szakaszában foglalt joghatósági szabályok valamelyike alapján az alapügy elbírálására joghatósággal rendelkezik, következésképpen kibocsáthatja az érintett adóssal szemben kért fizetési meghagyást még akkor is, ha ez utóbbi valamely más tagállam területén rendelkezik lakóhellyel, köteles e fizetési meghagyást ezen adós részére kézbesíteni.
- 75 E tekintetben a Bíróság ítélkezési gyakorlatának megfelelően, amennyiben valamely bírósági irat címzettje külföldön rendelkezik lakóhellyel, ezen irat kézbesítése főszabály szerint a 2020/1784 rendelet hatálya alá tartozik, és azt az e rendelet által előírt módon kell elvégezni, kivéve többek között azt a helyzetet, amikor e címzett lakóhelye vagy szokásos tartózkodási helye ismeretlen (lásd analógia útján: 2012. december 19-i Alder ítélet, C-325/11, EU:C:2012:824, 24. és 25. pont).
- 76 Ez utóbbi helyzetben azonban e rendelet 1. cikkének (2) bekezdése szerint, amely e rendelet 7. cikkére utal, fennáll a kézbesítendő irat címzettje címének felkutatására irányuló segítségnyújtási kötelezettség.
- 77 A 2020/1784 rendelet 7. cikke értelmében, amennyiben nem ismert annak a személynek a címe, akinek a részére a bírósági vagy bíróságon kívüli iratot kézbesíteni kell egy másik tagállamban, e másik tagállam segítséget nyújt e cím megállapításához, vagy azáltal, hogy kijelöli azon hatóságokat, amelyekhez az áttevő intézmények e célból a megkereséseiket címezhetik, vagy azáltal, hogy engedélyezi az említett címre vonatkozó adatszolgáltatás iránti kérelmeknek a néesség-nyilvántartásokhoz vagy más adatbázisokhoz való közvetlen benyújtását az „európai igazságügyi portálon” rendelkezésre álló formanyomtatvány útján, vagy pedig azáltal, hogy e portálon keresztül tájékoztatást nyújt arról, hogy e cím hogyan lelhető fel.
- 78 Következésképpen az a tagállami bíróság, amelynek egy másik tagállamban kell bírósági vagy bíróságon kívüli iratot kézbesítenie, a kézbesítendő irat címzettje címének megállapítása érdekében a 2020/1784 rendelet 7. cikke értelmében rendelkezésre álló valamennyi eszközt felhasználhatja.

- 79 A fentiek összességére tekintettel a negyedik kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2020/1784 rendelet 7. cikkét úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az, ha valamely tagállam olyan adóssal szemben fizetési meghagyás kibocsátására illetékességgel rendelkező bírósága, akiről alapos okkal feltételezhető, hogy valamely másik tagállam területén rendelkezik lakóhellyel, ezen adós lakcímének e fizetési meghagyás kézbesítése céljából történő megállapítása érdekében az illetékes hatóságokhoz fordul, és felhasználja az e másik tagállam által rendelkezésre bocsátott eszközöket.

A költségekről

- 80 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) **A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 62. cikkének (1) bekezdését**

a következőképpen kell értelmezni:

azzal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely értelmében úgy kell tekinteni, hogy valamely tagállam más tagállamban lakóhellyel rendelkező állampolgárai azon a lakcímen rendelkeznek lakóhellyel, amely az előbbi tagállamban véglegesen bejegyzett marad.

- 2) **Az 1215/2012 rendelet 4. cikkének (1) bekezdését és 5. cikkének (1) bekezdését**

a következőképpen kell értelmezni:

azokkal ellentétes az, ha a nemzeti ítélkezési gyakorlat által értelmezett nemzeti szabályozás valamely tagállam bíróságának illetékességet biztosít arra, hogy fizetési meghagyást bocsásson ki – az e rendelet II. fejezetének 2–7. szakaszában említett helyzetektől eltérő helyzetekben – olyan adóssal szemben, akiről alapos okkal feltételezhető, hogy a fizetési meghagyás iránti kérelem benyújtásának időpontjában egy másik tagállam területén rendelkezett lakóhellyel.

- 3) **A tagállamokban a polgári és kereskedelmi ügyekben a bírósági és bíróságon kívüli iratok kézbesítéséről (iratkezbetés) szóló, 2020. november 25-i (EU) 2020/1784 európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikkét**

a következőképpen kell értelmezni:

azzal nem ellentétes az, ha valamely tagállam olyan adóssal szemben fizetési meghagyás kibocsátására illetékességgel rendelkező bírósága, akiről alapos okkal feltételezhető, hogy valamely másik tagállam területén rendelkezik lakóhellyel, ezen adós lakcímének e fizetési meghagyás kézbesítése céljából történő megállapítása érdekében az illetékes

hatóságokhoz fordul, és felhasználja az e másik tagállam által rendelkezésre bocsátott eszközöket.

Aláírások